

Par dažām problēmām komercdārzos pagājušo ziemu un šogad

M.Skrīvele, E.Rubauskis

2015

Kādas problēmas ir aktuālas?

- Dārzi paliek vecāki, ražo bagātīgāk.
- Vainagi nav retināti vai arī atjaunoti.
- Vai arī pārāk stipri tas darīts.
- Ar katru gadu grūtāk ražu normēt.
- Slimību infekcijas avoti uzkrājas.

Kādas ir vai var būt sekas?

Āboliem zemāka kvalitāte. Tie sliktāk glabājas.

Var sākties ražošanas periodiskums vai dārzi neražo.

Vairāk jāsmidzina slimību apkarošanai.

Palielinās darbu apjoms.

Viens no iemesliem - mēslošana

- Nekontrolēta, nesabalansēta.
- Par daudz vai par maz.
- **Augsnes vai lapu un augļu analīzes?**

Cik iznes un cik atgriežas ?

- ar 25 – 50 t lielu ābolu ražu no 1 ha **iznes** ap **15 – 30** kg slāpekļa (N),
29 - 66 kg kālija (35 - 80 kg K_2O).
- Ar nopļautās zāles un vasaras veidošanā nogrieztu zaru sasmalcināšanu augsnē ar organisko vielu starpniecību **var atgriezties 30 - 60** kg slāpekļa,
33 - 58 kg kālija (40 - 70 kg K_2O).

Lapu analīžu rezultāti un glabāšanās prognozēšana

- Jūlija beigās, augustā ābeļu lapās **slāpeklim** vajadzētu būt ap **2 %**, bet augļos mazāk par **60 mg/100 g**.
- Ja **kālija** saturs augļos ir **lielāks nekā 140 mg/100g**, tas **negatīvi** ietekmē **glabāšanos**.
- Par normālu magnija (Mg) saturu ābeļu lapās augustā uzskata - **0,20 - 0,35%**, Savukārt augļos tam vajadzētu būt **4 - 6 mg/100 g**.
- Stāvoklis **ir kritisks**, ja kalcijs augļos ir mazāk par **4,5 mg/100 g**, ja **kālija attiecība pret kalciju ir 30 - 40**, bet **slāpekļa attiecība pret kalciju lielāka par 30**.

Augļu slimības glabāšanas laikā un agrotehnika

Augļu rūgtā puve

- Izraisa dažādas sēnes, kuras ļoti bieži maina savus latīniskos nosaukumus.
- Infekcija dārzā, bet parādās uz **lietošanas gatavību sasniegušiem augļiem.**

Glabāšanas slimības ierobežo

- Skrajš vainags ar “mierīgu augšanu”.
- Infekcijas avotu izvākšana.
- Optimāls vākšanas laiks.
- Ražas normēšana vai dalīta ražas vākšana.
- Glabātavas un taras dezinfekcija.
- Izvairīšanās no glabāšanai paredzēto augļu miziņu bojājumiem.
- Vēlie fungicīdu smidzinājumi.

Mizas virspusējā brūnēšana

- **Veicina** – šķirnes īpatnības (Sinap Orlovskij)
- Negatavi augļi bez virskrāsas, kuri auguši noēnotā vainaga daļā.
- Sauss un silts rudens pēc mitras vasaras.
- **Augļos daudz slāpekļa, maz kalcija**
- Glabāšana telpā ar pārāk augstu gaisa mitrumu un sliktu vēdināšanu.

Kā novērst?

- Glabāšanas laikā gaisa mitrums ne augstāk kā 92 %, skābekļa satura – 1-1,5% (ULO), **labā vēdināšana**.
- Optimāls vākšanas laiks.
- Kalcija smidzinājumi.
- Ieņēmīgo šķirņu **negatavos** augļus pirms ievietošanas dzesētavā gatavināt.

Brūnie mizas iegrimumi

Veicina - šķirnes īpatnības (Rubins),
vairāk rudens šķirnēm.

Ierobežošana:

- **dalīta vākšana** vai augļu šķirošana
tūlīt pēc vākšanas ar atšķirīgu
glabāšanas veidu.
- **nokavēti novāktus**, pārāk gatavus
augļus nedrīkst strauji dzesēt un
glabāt zemās temperatūrās.
- **Optimālā gatavībā vāktos** ievieto
dzesētavā vai 8 - 15 dienas uzglabā
gaisa temperatūrā.

Kvēpsarma

- Nedaudz bojā augļu mizas epidermu, atvieglojot citu sēņu infekciju.
- **Veicina** lietaini laika apstākļi, sabiezināti stādījumi, **noēnotas vietas, laputis.**

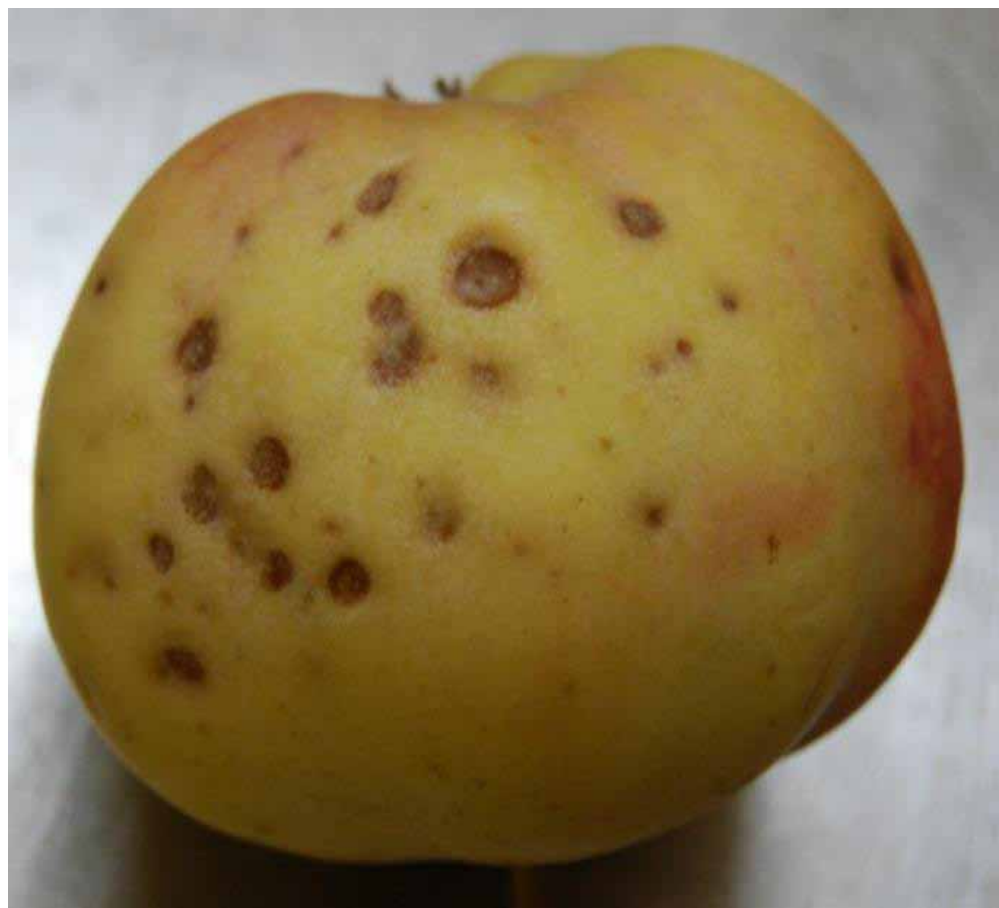
Korķplankumainība

Iemesli:

- augļos zems Ca saturs, augsts K un Mg.
- šķirnes īpatnības (Sinap Orlovskij, Antej, Iedzēnu).

Veicina:

- o maza raža, daudz jauno dzinumu un lapu (Sinap Orlovskij),
- o karsts un sauss laiks pirms vākšanas (Antej).

Bojājumus samazina

- Vasu augšanas ierobežošana.
- Izvairīšanās no pārāk stipras atjaunojošās griešanas.
- 0,5 – 1 % kalcija sāļu smidzinājumi uz auglaizmetņiem vai augļiem 6 - 10 reizes
- Kalcija sāļu devai vienā reizē nevajadzētu pārsniegt 6 - 7 kg/ha.

Ražas normēšana un periodiska ražošana

Bez tās vairumam šķirņu sāksies periodiska ražošana un pazemināsies augļu un arī glabāšanās kvalitāte.

Kā to veikt kokiem pilnražas periodā?

Šķirņu izvēle

- Šķirnes ar dažāda veida augļzariņiem ražo regulārāk.
- Ābeles uz maza vai vidēja auguma potcelmiem arī ražo regulārāk.

Augļaizmetņu retināšana ar rokām

- Ietekmē tikai kvalitāti.
- Prasa daudz darba.
- Grūti veicama ābelēm uz vidēja vai spēcīga auguma potcelmiem.

Kīmiskā normēšana

- **ATS** – amonija tiosulfāts izraisa apdegumus, jāsmidzina 2 reizes ziedēšanas laikā.
- **Benziladenins (6-BA)** ir augu izcelsmes citokinins. Lieto augļaizmetņu retināšanai. Vācijā atļauti tā preparāti Maxcel, Exellis un Globalils. Tas veicina vājāko augļaizmetņu nobiri un šūnu dalīšanos, arī to augšanu. Optimālā temperatūra 18 - 22 °C, gaiss mitrs, bez vēja.

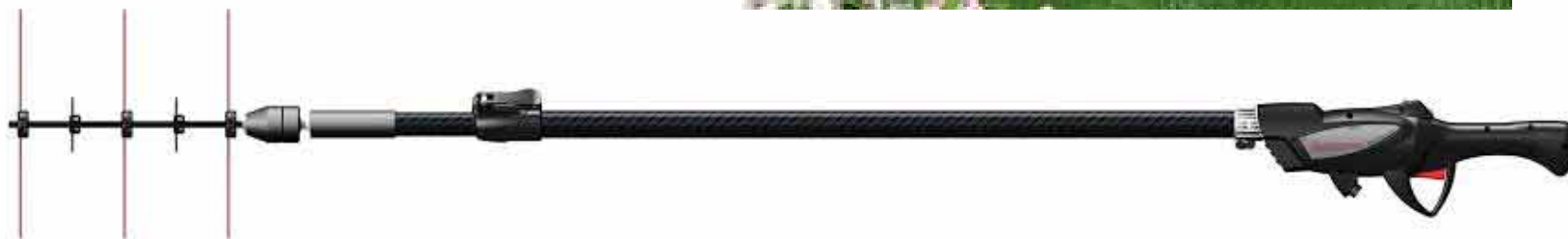
Vainaga veidošana

- Ābelēm uz **maza auguma potcelmiem** - regulāra, bet **mērena klājzaru atjaunošana** gan uz vadzara, gan skeletzariem (pamatzariem), lai dažādotu auglzarīņu vecumu.
- Ābelēm uz **vidēja vai spēcīga auguma potcelma**:
 - **neražas gadā** zarus īsināt,
 - **ražas gadā** vainagu retināt.

Zaru īsināšana šopavasār daudzos dārzos sevišķi nepieciešama šķirnei 'Zarja Alatau'.

Mehanizēta ražas normēšana

- Tehnikas veidi
- Iespēja un nepieciešamība to iegādāties.
- Dārzu gatavošana.

Priekšrocības:

- Retināšanas rezultāti **redzami tūlīt**, tāpēc, ja nepieciešams to var atkārtot.
- Tā kā retināšanu veic agri, rezultātā **samazinās ražošanas periodiskums**.
- Rezultāti mazāk atkarīgi no šķirnes, temperatūras apstrādes laikā.

Trūkumi:

- Retināšana jāveic agri, sākot ar pirmo ziedu uzplaukšanu, turpinot pilnziedā.
- Vainags jāpiemēro tehnikai.

Mēslošana, zaru īsināšana un augšana

- Ja ābeles pārmēšos un pārāk stipri apgriezīs, koki augs aizvien spēcīgāk.
- **Palielināsies darba apjoms un izmaksas vainaga veidošanā.**
- Vairāk būs jālieto fungicīdi.

Kā nomierināt koku?

- vismaz kādu gadu nevajadzētu mēslot **nemaz**, sevišķi **ar slāpekli** vai samazināt tā devas,
- **samazināt** ar herbicīdiem apstrādāto apdobju sleju platumu,
- **mainīt** vainagu veidošanas laiku un paņēmienu.

Kopsavilkums

- Izretināts vainags.
- Mērena atjaunojošā griešana
- Sabalansēts mēslojums
- Fitosanitārie pasākumi
- Optimāls vākšanas laiks
- Ražas normēšana
- Šķirņu īpatnību ievērošana

Paldies par uzmanību

